

آنچه در رسانه منعکس می‌شود، تناسبی با ماهیت انقلاب اسلامی و واقعیت‌های نظام پهلوی که بر مبنای الگوگیری از مسیر توسعه وابسته و بدون هویت بومی و اسلامی بوده است، ندارد.

مقوله‌هایی چون رشدزدایی و نظریات پساتوسعه تأکید می‌شود. نظریه‌پردازان پساتوسعه معتقدند شیوه زندگی غربی هدف مطلوب و حتی واقع‌گرایانه‌ای برای سایر ملل نیست. اما جمهوری اسلامی فراتر از پارادایم مادی‌گرایی، به دنبال الگوی انسان‌ساز پیشرفت بر مبنای ارزش‌های اسلامی و میراث ایرانی است. اما در رسانه‌های کشور تفاوت پیشرفت اسلامی ایرانی و توسعه غربی مشخص نیست. اخبار و برنامه‌های علمی از ساحه غربی خود جدا نشده و در بعد توحیدی به نمایش درنیا آمده‌اند و در غیاب ترسیم چشم‌انداز و الگویی برای پیشرفت، امریکا، ژاپن، مالزی، سوئد و امثالهم به عنوان الگوی توسعه در اذهان ترسیم شده است.

چندبعدی بودن پیشرفت

مطابق دیدگاه مقام معظم رهبری، عرصه پیشرفت، عرصه تقویت جامعه اسلامی در ابعاد مختلف علمی، زندگی و معیشت، تفکر و معنویت است. رویکردهای اخیر جهانی به حوزه توسعه نیز. ولو در قلمروی محدود مادی اندیش خود. این مفهوم را فراتر از مطالعه درآمد سرانه و یا وضعیت نظام بهداشت و درمان دانسته و معتقد است توسعه زمانی معنا می‌یابد ر احساس خوشبختی و حال خوب به دست آید. حال سؤال این است که ذهنیت جامعه ایرانی از پیشرفت چیست و رسانه چه نقشی در شکل‌گیری این تصویر ایفا کرده است؟ آیا پیشرفت عمدتاً با رفاه صرف ترسیم شده و یا ابعاد دیگر آن در حوزه رشد فکر و ایمان نیز تعریف شده است؟ آیا محدود به دستاوردهای علمی بوده و یا دستاوردهای علمی را در نقش‌های بزرگ‌تر نمایش داده است؟

تطابق قالب و محتوا

عدم تطابق قالب و محتوا، اثرگذاری پیام را کاهش می‌دهد و به مخاطب القا می‌کند که در حال مشاهده یک نمایش غیرواقعی است. برای مثال زمانی که عموم برنامه‌های نمایشی صدا و سیما و پلتفرم‌های نمایشی، فاقد خلاقیت درونی بوده و تقلیدی نزدیک از نمونه‌های مشابه غربی است، صحبت از رشد درونزا و برون‌گرا معنایی ندارد. در موضوع بازنمایی پیشرفت لازم است رسانه نیز نمایش و قالبی پیشرفت‌گونه، خلاقانه و دارای هویت داشته باشد.

دکتر سعید کاظمی آشتیانی
بنیانگذار پژوهشگاه رویان

مرحوم مهندس حسینعلی عظیمی
از مدیران مهندسی جنگ جهاد سازندگی

و غیراسلامی از روسیه سردسیر تا امریکای جنوبی گرمسیر در حال گسترش می‌بیند. در مقابل، نظام تمدنی غرب پس از چند قرن گسترش نظامی و استثمارگرانه، در نقطه عطف افول خود قرار گرفته است و البته مشاهده شواهد قطعی این دگرگونی، فراتر از بحث حال است. با این حال آنچه در رسانه منعکس می‌شود، تناسبی با ماهیت انقلاب اسلامی و واقعیت‌های نظام پهلوی که بر مبنای الگوگیری از مسیر توسعه وابسته و بدون هویت بومی و اسلامی بوده است، ندارد. لذا نمایش نظام سابق در رسانه‌ها به مسائلی چون شکنجه‌گری ساواک و غیره محدود مانده و تصویر انقلاب، به یک واقعه تاریخی زمانمند و خارج از موضوع پیشرفت، محدود شده است.

پیشرفت و توسعه

مفهوم توسعه فراتر از ظاهر خود، دارای بار ارزشی و حامل فرهنگ غربی است؛ چونان که استعمارگر در بطن خود استثمار دارد و روشنفکر حامل نوعی خودباختگی فرهنگی است. لذا توسعه یافتگی در معنای باطنی خود تبدیل شدن به بلوکی از ملت‌های غربی را تداعی می‌کند. مفهوم توسعه با انتقاد جریان‌هایی از منتقدان غربی نیز مواجه است و در جهان حاضر بر